

ser genomgående behandlar effekter av läkemedelsklasser.

SBUs reflektioner

För SBUs del har den uppkomna situationen föranlett följande reflektioner:

Det är helt klart att budskapet om arbetet med artikeln inte varit tillräckligt tydligt.

Deltagarna i SBUs olika expertgrupper måste göras medvetna om hur lätt det är att bra rapporter och budskap kan bli ifrågasatta om inte fullständig transparens alltid genomsyrar allt arbete. Vi kan ha förståelse för att den enskilde forskaren inte alltid ser riskerna, men en förbättrad dialog behövs om detta. Ett problem i sammanhanget är det embargo eller den tystnadsplikt som åläggs författarna från de olika tidskrifterna, men likaväl som det är fel att inte publicera data som inte gynnar en forskningssponsor, är det felaktigt att undanhålla medarbetare kunskap som har bäring på ett gemensamt projekt. Hur relevant metaanalysens resultat kunde uppfattas vara för rapporten verkar ha missbedömts av författarna.

Medieförmedlingen av rapporten innehöll feltolkningar av resultaten. Många patienter har direkt ifrågasatt sin medicinering som farlig. Man får hoppas att ingen slutat utan att fråga sin läkare om hur det skall gå till. Någon tydlig dementi av påståendet om ökad dödlighet har inte gjorts överallt.

Vi har förstått att det uppfattats som att författarna framfört dubbla budskap. Det förnekas av författarna och motsägs av att slutsatserna står sig. Atenolol har trots allt en i det närmaste signifikant effekt på stroke jämfört med placebo, varför klasseffekten nog inte skall förkastas i dagsläget.

SBUs främsta kapital är trovärdigheten och förmågan att vara oberoende.

Det baseras på en noggrann systematisk och transparent arbetsprocess. Den kan naturligtvis vidareutvecklas.

Vi kommer att fortsätta att försöka förmå de främsta experterna att medverka i våra rapporter.

Vi arbetar på att ytterligare förbättra rutinerna både för den interna och externa granskningen av rapporterna.

Vi håller på att tillsammans med Socialstyrelsen, Läkemedelsverket och Läkemedelsförmånsnämnden, i enlighet med förvaltningslagen, ytterligare tydliggöra hur angeläget det är att redogöra för bindningar av alla de slag inklusive dem som har med forskningen att göra.

Vi räknar med ett fortsatt förtroende- fullt samarbete med alla våra experter som möjliggör bibehållande av den kvalitet och objektivitet som hittills präglat våra rapporter. •

Kontinuerlig utvärdering under ST ger en bättre specialistutbildning

Motsättningarna kring specialistutbildningen mellan förespråkarna av skriftliga examina respektive målstyrd ST-utbildning har sannolikt minskat på senare år. I ett måldokument om framtidens ST-utbildning beskriver vi i Sylf bland annat hur man genom olika inslag av kontroll och bedömning torde få en bättre samlad syn på den enskildes specialistkompetens än vad som erhålls med en teoretisk skriftlig sluttentamen.

ANTON HOLMGREN

styrelseledamot, Sylf, ST-läkare, barn- och ungdomskliniken, Länssjukhuset i Halmstad
ah@sylf.se

I Läkartidningen 47/2004 (sidan 3828) skriver Daniel Nowinski: »Standardiserad målbeskrivning och formell examination skulle gynna ST-utbildningen«. Obligatorisk specialistexamen har varit en omdebatterad fråga under flera år. Likaså hur en bra specialistutbildning skall organiseras. Specialitetsföreningar och Svenska Läkaresällskapet har talat sig varma för skriftliga examina, och till svar har Läkarförbundet och Sylf argumenterat för en målstyrd ST-utbildning.

Frågan har blivit extra aktuell eftersom Socialstyrelsen utrett ST-utbildningen och specialitetsindelningen 2002–2003, och nu i november 2004 kom slutligen Lennart Perssons kompletterande utredning av specialitetsindelningen.

De senaste åren har motsättningarna nog ändå blivit mindre. Även Svenska Läkaresällskapet talar nu mer om en kontinuerlig utvärdering av specialistkompetensen, och de facto har endast sex av specialitetsföreningarna formellt fattat beslut om att förespråka en obligatorisk skriftlig examen.

Mer strukturerad ST behövs

Vi i Sylf håller med Daniel Nowinski om behovet av en mer strukturerad ST och att betydelsen av teoretiska kunskaper ofta är eftersatt i dagens specialistutbildning. Inom Sylf har vi tagit fram ett måldokument om hur vi vill att framtidens specialistutbildning skall se ut: »SYLF om morgondagens ST – ett policyprogram« (www.sylf.se/utbildning). Under arbetet med att ta fram ST-policyn influerades vi bland annat av de positiva exempel som ofta finns i ett anglosaxiskt utbildningsklimat, i analogi med det som Nowinski exemplifierar.

De strukturerade placeringar som

Nowinski nämner från sin egen klinik liknar tankarna i vår ST-policy, där »kliniska handledare« under olika tjänstgöringsavsnitt i nära samarbete med ST-läkaren skapar ett bra lärandeklimat, ger återkoppling och stämmer av mål.

Obligatoriska Spur-inspektioner på gång

Obligatoriska Spur-inspektioner av kliniker som vill utbilda ST-läkare förordade Sylf i specialitetsöversynen, och det ser ut som att detta kommer att införas. På individnivå vill vi ha en kontinuerlig utvärdering där utbildningsboken används aktivt, där skriftliga omdömen och uppnådda mål under ST kontinuerligt dokumenteras.

Inom opererande specialiteter är det kanske oftare operativ träning än teoretisk utbildning som är eftersatt, och där kan det vara extra viktigt med loggboksavsnitt inom utbildningsboken för att dokumentera operationer och andra praktiska färdigheter. Inför utfärdandet av specialistkompetens vill vi även ha en extern bedömning; det skall inte bara vara verksamhetschefen som avgör. Med alla dessa inslag av kontroll och bedömning torde vi få en bättre samlad syn på den enskildes specialistkompetens än vad som erhålls med en teoretisk skriftlig sluttentamen.

Prioritera handledning och utbildning

De allra flesta ST-läkare vill utvecklas, vill få återkoppling och bli duktiga specialister. Att skapa en bra ST-utbildning handlar framförallt om att tillvarata detta, ha en bra struktur och ett bra lärandeklimat.Handledning och utbildning måste också vara meriterande och ses som viktigt av läkarkåren; har vi en samsyn kring detta kan vi förbättra ST-utbildningen. •

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Styrelseledamot i Sylf.